

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 9 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERȚIUNILE

se primesc la administra-
ția.

Mulțămite publice și Los
deschis co tă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

D. M. Bragadiru.

Aviatica română.

De inginerul D. David.

București, 8 Iulie n.

Marele industriaș și comerciant din București, domnul D. Marinescu-Bragadiru împlinește mâine, 29 Iunie v., 11 Iulie n. frumoasa vârstă de 70 ani.

Cine n'a auzit de dl Bragadiru? Numele d-sale este unul din cele mai populare din România. Dela Severin la Dorohoi și din Carpați la Dunăre este cunoscută munca uriașă a acestui distins cetățean, pe terenul mai multor ramuri industriale a căror produse îi poartă numele cu cinste. Berea Bragadiru, spiritul Bragadiru și drojdia Bragadiru sunt tot atâtea articole care fac onoarea industriei românești. Pe vremuri, când România plătea încă prime de export, alcoolul Bragadiru susținea victorios lupta cu produsele similare străine în porturile din Constantinopol, Smyrna, Triest etc. O parte mare din pâinea ce se consumă zilnic în orașele și satele României se prepară cu drojdia Bragadiru.

Fiind negustor născut în București, dintr-o veche familie dela țară, din județul Dâmbovița, dl Bragadiru, mulțumită însușirilor d-sale alese, a reușit să ajungă unul din cei mai considerați și mai respectați fruntași ai țării Românești. Intr'adevăr, onoarea de a fi considerat printre fruntașii unei țări și ai unui popor nu aparține numai literaților, artiștilor, oamenilor politici de valoare și savanților de elită, ci și acelor, cari au reușit printr-o muncă titanică, inteligentă și dreaptă să dea viață și splendoare unei întregi ramuri de activitate omenească într-o țară. Și aceasta se poate spune cu drept cuvânt despre dl Bragadiru.

Dotat cu o inteligență înaltă, cu o putere de muncă extraordinară, cu mult bun simț practic, și cu un spirit de întreprindere cum rar se vede, d-sa a știut să creze pe terenul industriei agricole cele mai mari și mai moderne întreprinderi din câte există în România, și care se pot compara cu succes cu ori care altele similare din străinătate.

Și dl Bragadiru a reușit, fiindcă s'a ținut de treabă, și-a văzut de meserie, — vorba românească, — nu s'a amestecat nici în politică, nici nu s'a boerit după ce a ajuns la avere, ci a continuat să muncească și muncește azi cu aceeași intensitate ca la tinerețe. — De câte ori n'a fost solicitat să-și puie candidatura la Cameră și la Senat! Dar d-sa n'a primit nici odată, preferind să-și conducă neîntrerupt vastele sale întreprinderi, și bine a făcut. Iar dacă l'ar fi prins vre-odată gândul

sau ambiția să se aleagă deputat or senator, fie cu sprijinul, fie mai ales contra voinței unui guvern, dl Bragadiru ar fi fost unicul om în România, care ar fi putut da cu succes lupta contra oricui, atât de mare e popularitatea d-sale, mai ales în București.

Pe urma activității acestui om de bine, s'au hrănit și se hrănesc de vr'o patruzeci de ani încoace mii și mii de oameni, iar statul român a incasat pe urma vastelor întreprinderi ale dlui Bragadiru sub formă de taxe fiscale, de acize, imposite, de taxe vamale și de transport sume fabuloase, care se pot calcula fără exagerare la o sută cincizeci până la 160 milioane.

Dl Bragadiru este un adevărat părinte pentru funcționarii și lucrătorii săi, cari îl adoră, și felul d-sale delicat și nobil de a trata cu ei a devenit proverbial. În cazuri de boale, de nenociri sau de moarte, d-sa îi ajută cu mâna largă, servind pensii văduvelor și orfanilor. Din casa d-sale nimeni n'a ieșit nici odată neîncurajat. Apoi câți tineri au învățat și învață și acum carte pe cheltuiala domnului Bragadiru. Și la școli mai mici, și la școli mai înalte, atât în țară cât și în străinătate. Iar d-sa când face binele îl face după cunoscutul dicton: „La facon dont on donne vaut mieux que ce qu'on donne” (felul cum dăm prețuște mai mult decât ceiace dăm).

Ziarele din București anunțau zilele trecute că dl Bragadiru voiește să-și încoroneze jubileul său de 70 ani printr'un act de generoasă și rară filantropie. D-sa a cumpărat un vast teren în apropierea fabricelor sale, pe care va construi locuințe practice și igienice, spre ale dării personalului său administrativ și muncitoresc. De curând d-sa a dăruit un aeroplan pentru flota aeriană a României și o sumă însemnată pentru palatul sindicatului ziaristilor din București.

Nu numai românii din țară, ci și cei din Ardeal și Ungaria, — represințați prin multe elemente destoinice în numerosul personal al întreprinderilor Bragadiru, se asociază din toată inima la serbătorirea acestui om de bine, a cărui muncă rodnică și inteligentă de o jumătate de secol pe terenul industrial și comercial a contribuit în mare măsură la ridicarea nimbului economic al României.

Urăm domnului D. M. Bragadiru să trăiască ani mulți și fericiți, — fiind și pe mai departe, pentru toți românii, pildă vie de adevărat și rodnic patriotism.

Rezultatele meetingului dela Aspern, la care în punctele cele mai dificile, cari formează miezul chestiunii aviatice, Vlaicu „al nostru” a obținut succesele cele mai frumoase ne îndreptățesc la cea mai largă bucurie și la o justă mândrie națională.

Dar dincolo de aceste sentimente, la cari nu-i bine să ne oprim, dacă nu vrem să fie documentul slăbiciunii, nu al tăriei noastre, se proiectează deja o problemă serioasă, o problemă mare națională de îndatoriri, de cari e bine să ne dăm seama, dacă voim ca triumful fiului neamului nostru să se fructifice într'o isbândă culturală a neamului întreg. E problema aviatice române, care a devenit actuală cu meetingul dela Viena și a cărei viață datează deja de mai de mult, dar de a cărei vigoare, pe lângă modestia mijloacelor, ce am depus spre sprijinirea ei, am rămas uimiți, după ce ne-au deschis ochii străinii. Am ajuns în chipul acesta să serbăm un fel de renaștere a aviatice române și încă în împrejurările cele mai frumoase.

Problema aceasta a aviatice române se poate cuprinde în două puncte și anume cumularea interesului *material* și *moral* al întregului neam românesc pentru sprijinirea ei. Va fi nevoie în primul rând și mai ales acum la început de *sprijinul material*. Lui Vlaicu, care deocamdată e identic cu conceptul aviatice noastre, va trebui să-i creăm toate condițiunile, pentruca să-și poată desfășura calitățile lui extraordinare de constructor, să-și desăvârșească opera, acest surprinzător făt al încrucișării fecunde a geniului poporului nostru cu belșugul culturii apusene, ceace numai ușor nu ne va face sprijinul.

Pentruca fără să voim a reduce câtuș de puțin valoarea rezultatelor admirabile de până acum, bine înțeles cucerirea văzduhului pe seama noastră a tuturor, idealul care sguide din temelii azi sufletul omenesc, e încă înainte. Rezultatele lui Vlaicu îndreptățesc la cele mai frumoase speranțe și sprijinul cel mai larg din partea poporului nostru întreg e o datorie. Va trebui să aibă prilejul să poată construi și experia mai departe, și în chipul acesta se va desprinde progresul și perfecționarea. Vor trebui pentru acest scop atelier, brațe muncitoare, câmp de experiențe și înainte de toate bani și iar bani.. Acestea deja prezintă atâtea jertfe, încât cu greu ni le-am putea închipui realizabile numai prin sprijinul publicului românesc. O mare parte de îndatoriri va trebui să o ia asupra-și, credem, statul român. Chestiunea atelierului și a câmpului de experiențe va trebui resolviată în chip de instituție trainică, dedicată exclusiv intereselor aviatice și anume în măsura cea mai largă, mai liberală posibilă.

În urma rezultatului meetingului din Viena, credem că-i va putea da și armata română sprijinul său de fundamentală importanță, prin construirea de aparate Vlaicu chiar în interesul armatei. Dar va fi de lipsă pe lângă aceasta și de sprijinul cât mai intensiv al întregului public românesc și anume în conștiința, că din ce va fi mai puternic acest sprijin, cu atâta se va accelera progresul cauzei române și că din combinarea amândouora numai să poate aștepta un avânt serios.

Alături de sprijinul material vor trebui puse bazele organizării sprijinului morali al poporului nostru. Ar fi bine să se găsească și între români, după exemplul națiunilor străine, tineri cu nervi și inimă oțelită, cari pe lângă priceperea și mijloacele recerute, vor prelua apostolia fermecătoare a pilotajului. Va trebui deșteptat un interes cald în cercuri cât mai largi pentru cauza aviatice, căci pe lângă că dela interesul moral va depinde cel material, dar din atmosfera aceasta caldă de preocupare cu problemele aviatice vor fi chemate să răsără îndemnuri noi, să se recruțeze succrescențe aviatice române. Aceste îndemnuri vor contribui la progresul cauzei și scurse laolaltă vor avea să sape matca largă a manifestațiunilor aviatice române.

Pentru împlinirea acestor variate probleme, pentru organizarea interesului material și moral va trebui să prindă viață o societate aviatică română, după chipul și asemănarea atâtor societăți ce există deja la popoarele apusului. Sediul natural i-ar fi Bucureștii și bine înțeles până la împuterirea mișcării aviatice abea va avea alte agende ca organizarea și administrarea sprijinului material. Ar putea fi o îmbrățișare a întregii suflări românești sub flamura cuceririi văzduhului și a aservirii tuturor energiilor naționale, de cari dispunem în serviciul progresului nostru. În semnul paserii maestre, pentru care nici Carpații nu vor mai forma granițe între frați, pe lângă oareșcare dosă de optimism putem spera o frumoasă nouă epocă în dezvoltarea poporului nostru. Dela hărănicia noastră va depinde întrucât se va realiza și nu ne vom

trezi într-o bună dimineață cu paserea măiastră în văzduh — și noi cu mâna goală.

Dar și până la înjghebarea societății, o colectivă națională pentru ajutorarea construcției lui Vlaicu III, ar fi răspunsul cel mai demn bravului învingător dela Aspern.

Episcopia ungurească.

„Verbum caro factum est — cuvântul trup s'a făcut”, anunță în elan de biruință ziarele ungurești. Ministrul de externe al monarhiei, contele Berchtold, i-a comunicat ieri (Marți) oficial ministrului președinte ungar Lukács, că scaunul papal, în baza hotărârei comisiei de propoganda fide, a admis atât înființarea episcopiei gr. cat. ungurești cu sediul în Hajdudorog, cât și instituirea unui vicariat al noii episcopii, pentru săcuime. Decretul referitor a fost confirmat și prin o bulă specială a papei, înmănată tot ieri prințului de Schönburg, ambasadorul papal al monarhiei. Episcopia ungurească va rupe dela sânul bisericii noastre unite: 44 comune din dieceza Orăzii, 4 din dieceza Gherlei și toate comunele cu credincioși gr. cat. din cele patru comitate săcuiești. Aceste din urmă vor sta sub paza vicariatului special. Va avea de toate 120 de comune cu peste 200,000 de credincioși răpiți.

Toate acestea — spun ziarele ungurești — spre mărirea lui Francisc Iosif I., a Papei Piu X., a guvernului și a unora din episcopii bisericilor gr. catolice. S'a terminat un capitol de lupte îndelungate, date cu multă cerbie împotriva noastră și se deschide un nou capitol, nu de lupte, ci de zdrobire definitivă a drepturilor bisericii române gr. catolice. Toate opiniile noastre s'au dovedit zadărnice. Am fost părăsiți în modul cel mai crud și de monarhul și de papa dela Roma. Istoria ne pune de-acum la răscurile viitorului.

Imbrânciți și palmuiți până la sânge, — cari trebuie să fie de-acum faptele noastre? Care hotărârea și care cărarea?

Și de ce ne temem oare să traducem în faptă ceia ce vibrează adânc în conștiința noastră

a tuturor? De ce e atât de neîndurat blestemul...?

* Soarta tununilor de oțel. Ministrul comun de război Aufferberg a cerut în consiliul de miniștri de ieri un plus de cheltuici pentru investiția armatei cu tunuri de oțel în locul celor de bronz de până acum. Propunerea i-a sprijinit-o cu căldură ministrul de externe, contele Berchtold. La intervenirea ministrului de interne al Austriei, care s'a provocat la marea nemulțămire ce ar putea produce în popor împovărarea bugetului cu noui și însemnate cheltuieli, propunerea ministrului de război a fost luată dela ordinea zilei.

Prim-ministrul ungar Lukács și-a ridicat de asemenea cuvântul în contra propunerii ministrului de război. Întrebarea, cari tunuri sunt cele mai corespunzătoare, cele de bronz sau cele de oțel, a fost de multe ori discutate. Când s'au construit tunurile, ce le are armata în timpul de față, cei mai mulți specialiști s'au pronunțat pentru tunurile de bronz. Astăzi însă dominează părerea că cele de oțel sunt mai bune și nu va trece mult timp, când și armata noastră va fi înzestrată cu tunuri de oțel.

* Consiliul de miniștri din Viena. Abia ieri după amiazi au luat sfârșit debaterile consiliului comun de miniștri, întrunjit alaltăeri dimineața în Viena. Asupra rezultatului acestor debateri, ministrul de externe publică următorul comunicat oficios:

Azi după amiazi s'au terminat debaterile consiliului de miniștri. S'a stabilit definitiv bugetul celor 3 miniștri comuni. În special bugetului ministrului comun de război și al amiralității s'a fixat conform învoielilor făcute în delegațiuni. S'a discutat apoi chestiunea suboficerilor, care s'a regulat în senzul proiectelor ministerului de război. Amănuntele acestei chestiuni vor fi elaborate abia în decursul verii astfel că delegațiunile ce se vor întruni la toamnă vor avea să rezolve proiecte concrete.

* Conducerea partidului național român din Caras-Severin a ținut Sâmbătă seara ședință în Lugoj sub presiunea dlui Dr. G. Dobrin și luând act de comunicatul Comitetului central al partidului național român, a decis a face pregătirile de trebuință pentru mai multe adunări populare ale partidului pe teritoriul comitatului Caras-Severin, adastând comunicarea timpului, ordinei de zi și a proiectelor de moțiuni din partea comitetului central.

Mai departe a luat cu regret la cunoștință, că s'a făcut încercarea a ținea pe teritoriul co-

Din literatura italiană

GABRIELE D'ANNUNZIO

Idolatrii.

(Nuvelă din Pescara.)

I.

Piața largă și nisipoasă scânteia de lumină. De jur împrejur, casele vărute priveau înroșite ca pereții unui cuptor încins, ce stă să se stingă. În fundul pieții, în pilastrii bisericii roșii ca de granit, se reflectau norii; geamurile scânteiau de părăca că ardea biserica înăuntru; chipurile sfinților păreau vii, atât ca culori, cât și ca atitudinți: Și întreaga biserică, sub lumina crepusculară, părea mai puternică, mai stăpână, peste casele Radusanilor.

Spre piață se îndreptau grupuri de bărbați și de femei, vorbind și dând din mâni. În suflețele tuturor, spaima superstițioasă creștea repede; în imaginațiile lor inculte se formau mii de icoane de pedepse cerești; iar șoptele, văităturile, rugăciunile, strigătele se amestecau, se transformau într-un șmotel profund, de uragan ce se apropie. Căci, de mai multe zile, după apusul soarelui, lumina aceea roșie rămânea pe cer, până noaptea târziu, luminând în chip tragic sunetele clopotelor, făcând câinii să urle.

— Giacobbe! Giacobbe! — strigară dând din

mâni câțiva bărbați, cari până atunci vorbiseră în șoapte, strânsi lângă un pilastru al bisericii. — Giacobbe!

Ieși pe șa cea mare și se apropia de ei, un bărbat nalt și slab, ce părea oficos, chel, cu o coroană de păr roșu împrejurul capului. Ochii lui mici, înfundați în cap, animați de o patimă profundă, albicioși, se uitau șasi spre rădăcina nasului. Lipsa a doi dinți de sus, dădea gurei lui când vorbea și barbii sale ascuțite, acoperită de peri rari, aspectul unui faun bătrîn. Iar restul corpului, forma o admătură de oase, d'abea ascunsă de hainele ce purta, pe când pe mâni, pe brațe, pe piept, pielea îi era acoperită de semne albastre, de înțepături făcute cu acul și cu praful de indigo, în amintirea mănăstirilor și sfinților pe cari îi vizitase.

Când fanaticul acesta se apropie de grupul de bărbați de lângă pilastru, o mulțime de întrebări porniră spre el: — Ce a zis părintele Consolo? O să scoată numai mâna de argint? N'ar fi fost mai bine bustul întreg? Când se întoarce Pallura cu lumânările? Câte oca de lumânări erau? Numai trei zeci? Când începe să tragă clopotele?

Sgomotul se mărea în jurul lui Giacobbe; cei ce erau mai departe, se apropiară de biserică și din toate părțile, lumea se revârta în piață și o umplu. Iar Giacobbe răspunde celor ce-l întrebau, le vorbea încet, ca și cum le-ar fi spus prevestiri depărtate: văzuse pe cer, în mijlocul sângelui o mână amenințătoare, pe urmă un văl negru, pe urmă o sabie și o trimbiță...

„Spune! Spune!” îl ațâtau cicalați, uitându-se unii la alții, apucați de dorința de a asculta lucruri minunate, pe când ceia ce spunea el, se răspândea din gură în gură, în toată mulțimea grămădită în piață.

II.

Roșata dela orizont se ridica încet spre zenit și tindea să acopere tot cerul. Peste copersurile caselor pluteau vapori ce păreau de metal topit și în lumina ce ploua din crepuscul, se amestecau raze sulfuroase violete și irideșcente. O fâșie mai luminoasă se întindea peste o stradă care da pe malul riului, în fundul căreia se vedeau lucind apele, printre trunchiurile plopilor; iar dincolo de riu se vedea o parte din câmpia arsă, pe care vechile turnuri saracine se ridicaseră dintre ruinele zidurilor. Mirosea tare a fân cosit. Stoluri de rânduncle tăiau aierul, țipând.

Murmurul mulțimei, din când în când era întrerupt de tăcerea așteptării. Numele lui Pallura trecea din gură în gură și ici și colo se auzeau cuvinte de nerăbdare. Pe drumul ce venea dela riu, nu se vedea nici o căruță; nu erau lumânări și preotul Consolo din această pricină, întârziat să scoată moaștele, iar pericolul amenința. Pannica cuprindea tot mai mult lumea adunată ca o turmă de oi, și care nu avea curaj să și ridice ochii la cer. Din piepturile femeilor începură să se rupă sughițuri și plânsul acela produse o consternare supremă a conștiințelor.

Însfârșit, clopotele începură să sune, și cum

Caut
candidat de avocat
 practică cu aplicare momentană, pe lângă
 condiții favorabile
Dr. George Drimba
 avocat în Cohalm-Köhsalom

Gustați
SLEPING-car
 fabrica „Bragadiru.”

VINURI
 vechi și noi de vândut.
 Adresați-vă cu toată încrederea la proprie-
 tarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**,
 care vă trimite numai vinuri bune, curate și pe
 la prețurile cele mai moderate.
Vinuri vechi: Vin alb K — 68
 litru. Rizling — 70. Roșu — 94. Șiller
 — 92. Carbenet alb K — 90 litru.
Vin din anul 1911 K — 54 și 56 litru.
 Vinul să expedieze cu rambursă dela 50
 lei în sus sub îngrijirea mea proprie.
 Vase dau împrumut pe timp de două luni.
 Pentru Calitatea vinului garantez.
Petru Benea
 propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m).

GYAPJAS LAJOS
 măestru zidar diplomat
ARAD, str. Teleki nr. 19.
 Primește ori-ce lucrări
 : în branșa aceasta. :
 Face și execută planuri
 de zidiri pe lângă prețu-
 rurile cele mai moderate.

Decorat cu medalie de aur la ex. agricolă din Lugo).
BICSICS B. IGNACZ,
 succesorul lui Bálint Diesics.
 Atelier de trăsuri, șele și lustruire.
LUGOJ, strada Niță Popa
 lângă biserica gr.-orientală rom.
 Pregătește totfelul de trăsuri și căruțe-
 precum și lucrări de dogărie și făurărie
 Reparează trăsuri vechi cu prețuri ieftine

CZIGLER ȘI MOLNÁR
 PICTORI DE ODĂI ȘI VĂPSITOBI.
ARAD, strada Kossuth n-rul 28.
 Telefon 844.
 Preluăm în loc și în provincie totfelul
 de lucrări în stil românesc, dela exe-
 cutările cele mai simple până la cele
 :: :: mai împodobite. :: ::

ÎN ATENȚIA BUNELOR ECONOMAME!
Pravul de galițe cel mai bun și mai
 sigur leac contra
 ciumel și holerei de galițe.
 O mulțime de scrisori de recunoștință.
 — 1 cutie 1 coroană 60 fleri. —
Pravul de molii cel mai bun mijloc
 pentru păstrarea perde-
 lilor, covoarelor și îmbrăcămintelor, etc., etc.
 — Prețul: 70 fleri. —
 Se poate cumpăra dela farmacia „SZENT
 HÁROMSÁG” alui
BRAUN ERNŐ
 Timișoara (Temesvár-Józsefváros) str Bem 30

ATELIERUL DENTISTIC
 ni-l-am mutat din Strada Forray pe piața
SZABADSÁG-tér.
Garnituri de dinți fără pod,
 pe cari cu abatere dela sistemul
 vechi nu le mai lucrăm din cauciuc,
 ci din cele mai nouă materii in-
 ventate, cari sunt fără nici un
 miros și gust, nu se tocesc și
 :: :: nu se frâng. :: ::
 Lucrări în aur și platină executăm
 pe lângă prețurile cele mai moderate.
med. BERTALAN KURZER și
ERNŐ VIDOR de Márfa.

Dacă îți asudă picioarele întrebun-
 tează renumita
„Cremă de piu a lui ERÉNYI”
 1 borcan mare . . . 1 cor.
 1 borcan mic . . . 60 fil.
 Se poate cumpăra în toate drogheriile,
 prăvăliile de galduterii și ghetes și în toate
 bărbieriile, precum și dela preparatorul
TIVADAR ERÉNYI
ARAD, Strada Aulich Lajos n-rul 20.

MAGAZIN IEFTIN
 Nouă prăvălie de modă pentru femei.
 Aduce la cunoștința on. mei foști mușterii
 și on. public, că am deschis
**magazin de stofărie, mărun-
 țisuri și de modă pt. femei**
 în Arad, strada Lázár Vilmos.
 (Vis-à-vis de farmacia Földes.)
 On. public în interesul său să bineveiască
 cât mai curând a se convinge, fără obligamen-
 tul de a cumpăra, despre prețurile mele tot-
 deauna moderate.
 1 m. granadin dela 70 fl. în sus.
 Pânză englezească dela 56 fl. în sus.
 Madeira, brodată dela 70 fl. în sus.
 Batist de mătăasă, în colorii, dela 78 fl. în sus.
 Cartoane dela 45 fl. în sus.
 Stofe dela 96 fleri în sus.
 Mătăsuri în orice culoare dela 86 fl. în sus.
 3 părechii de clorapl pentru bărbați 1 cor. 10 fl.
 Rugând binevoitorul sprijin, sunt
 cu deosebită stimă:
SZEGFÜ MANÓ és T-sa.

KISS JÁNOS
 fabricant de cuptoare și magazin de cu-
 ptoare de lut
Alba-Iulia (Gyulafehérvár)
 □ □
 Recomandă on. public din
 loc și jur magazinul lui
 bogat asortat cu *cuptoare*
 de olane și maiolică,
 sigure de foc, în stil
 modern și în diferite cu-
 lori, cu aparat de fert în
 grabă, 25% economie în
 material de încălzit. —
 Pregătește, reparaază și
 clădește *căminuri și ve-
 tre de fier*. Comandele
 din provincie se execută
 grabnic, punctual și cu
 prețuri convenabile, pe
 lângă garanția de 2 ani.
 □ □

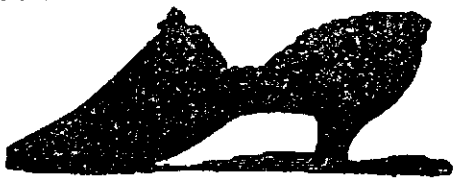

VIRÁG és FARAGÓ
 FABRICANT DE ARTICLI pentru INDU-
 STRIA FERULUI și pentru ECONOMIE
BUDAPESTA, VII., str. Ilka nr. 11. R.

EXECUTĂ OBIECTE DE FER
 PENTRU FABRICI, GRAJDURI,
 SUPEREDIFICATE ECONOMICE,
 FLORĂRII ȘI VERANDE
 CU PREȚURILE CELE MAI
 CONVENABILE. — LA CERERE
 CU PROVOCARE LA ZIARUL
 „ROMÂNUL”, TRIMET CATA-
 LOG DE PREȚURI GRATIS și
 :: FRANCO ::

Premiat la a. 1902 din partea expoziției industriale din Becicherecul-mare.

BERBERSZKI MIKLÓS
păpușar,
— Nagybecskerek. —

Liferează în țară și străinătate păpuși de piele, păslă, mătase și catifea, pentru bărbați, dame și copii cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimis gratuit. — Revizătorilor li-se dă rabat.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii
Bistrița — Besztercze.

10% economie la comanda
— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

De neîntrecut!

Spălătorie aranjată cu mașini electrice pentru curățirea chimică a hainelor, colorare și spălarea fulgilor de perini.

LUCZA JÓZSEF

Seghedin—Szeged, Laudon-utca 9. sz.
(Colțul pieței Valeria.)

Având sistem propriu de-a curăți chemic și a colora, sunt neîntrecut în meseria mea. Colorez haine de domni, dame, copii, danțele, stoffe de mobile și covoare. Pierdelele le spal cu mare grijă. Pentru doliu colorez haine în negru. Comandele le execut îndată cu mare acuratețe. Baltoane de piele le colorez în culori închise.

Iohann Gensthaler

giuvaergiu și ciasnornicar

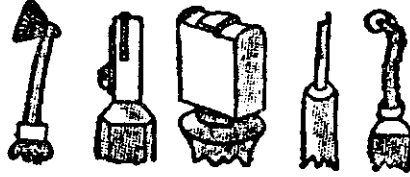
în Orăștie Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argin tși ceasnornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se fac orice reparaturi de juvaere și ceasnornice de aur, repede, precis și ieftin. Serviciu conștiințios.

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lörincz-u. 50.

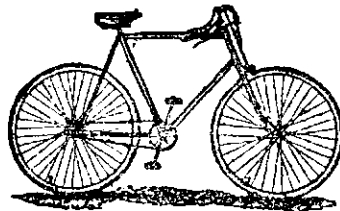

Recomandă pantofarilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de branșe, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

BICICLETE

nume mondial:

DE CHAMPION
și **PREMIER**

cu osie campanilară, roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă garanția de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, a gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Auto-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körut 41.

Filiale: Boross-tér 4 și în Buda, II, Margit-körut 6.
Catalogul de lux 1000 cu de chipuri se trimite gratuit.

Kratochvill Ágoston

turnătorie de lucrări de artă și firme
Budapesta, VII., Cserhát-u. nr. 22.

Fond. în 1899. Telefon: 28—35.
N-rul cassei de păstrare poștală reg. ung. 15545.
(Notă Clearing).

Table de firmă vărsate din bronz și zine

pentru oficii, medici, avocați, ingineri, arhitecți, execută frumos și modern. Oca mai mare fabrică în branșa aceasta în Ungaria.

Prețuri de fabrică.

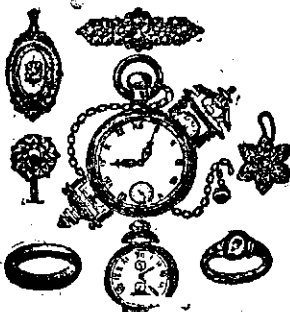
Correspondență în limbile maghiară și germană

Gratis

Szentgyörgyi Gy. Gyula

orologier

Sátmar — Szatmár,
str. Ačila nr. 1.

Pentru orice fel de reparări și cumpărări de oroloage ofer garanția.

Stoboare de sârmă

tari și trainice!

Fabricație de prima calitate.

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, pentru vile, grădini, terenuri de vânătoare etc.

KLEIN ISTVÁN,

fabrică pentru împletituri de sârmă,
Szeged, Kelemen utca 4 sz.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

Cele mai frumoase rețele!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut nisip (prund), coșnițe pentru nisip, buriane pentru schintei, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și stouri pentru fereste de ori-ce mărime.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt
Prospect de prețuri trimis gratis.

: Atelier de croitorie
Ioan Avram,

→ Bistrița ←

Strada Iemnelor Nr. 63.

nl casa Dr. Onișor, peste drum de casa comitatului.

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că

mi-am deschis modestul meu

atelier de croitorie

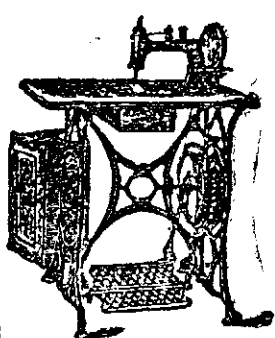
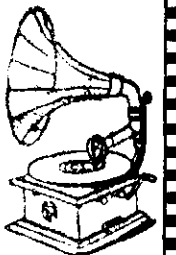
în strada Iemnelor nr. 63, unde l-am mărit și aranjat după cele mai nouă recepții, astfel că acum sunt în plăcuta poziție de-a putea ținea în depozit permanent o cantitate însemnată de stoffe și alți articli de branșă. — Materialul este cel mai bun, prețuri cât se poate de moderate, comandele urgente se efectuează în cel mai scurt timp.

Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat din nou, unde primește comanda și reparări de lucruri ce aparțin în branșe, precum

Mașini de cusut
Mașini de scris
Biciclete și
Gramofoane etc.

Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1911.

18 Iunie

ACTIV

1912.

9 Iunie

16 Iunie

174 292 108	{ 123 449 108 Rezerva metalică aur 155 056 209 50 843 000 „ trate aur 61 958 000 }	217 324 093	217 014 209
1 440 905	Argint și diverse monete	842 624	843 083
100 541 596	Portofoliu român și străin	190 541 967	189 394 417
21 333 130	{ *) Impr. pe ef. publice 7 332 700 „ în cont curent 9 658 000 }	17 335 477	17 030 252
11 999 789	Efectele Capitalului social	11 995 720	11 995 720
17 856 442	Efectele fondului de rezervă	17 506 377	17 506 377
4 284 121	„ fond. amort. imob. mob. și mașin. de imprim	4 191 821	4 191 821
6 023 883	Imobile	6 125 247	6 130 369
739 252	Mobilier și mașini de imprimerie	806 066	806 211
1 012 508	Cheltuieli de administrațiune	992 350	1 127 466
112 595 755	Depozite libere	109 695 855	110 070 475
24 196 273	Conturi de valori	32 738 670	31 681 333
48 473 819	Conturi curente	51 413 260	53 478 150
524 789 581		661 509 257	661 270 483
	PASIV		
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
30 359 907	Fond de rezervă	32 381 958	32 381 958
4 461 614	Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. de imprim.	4 766 612	4 766 612
336 155 090	Bilete de bancă în circulațiune	460 243 900	456 332 980
2 025 745	Dobânzi și beneficii diverse	2 734 800	2 862 375
112 595 755	Depozite de retras	109 695 855	110 070 475
27 191 470	Conturi diverse, sold	39 686 732	42 856 083
524 789 581		661 509 257	661 270 483

Scontul 5%

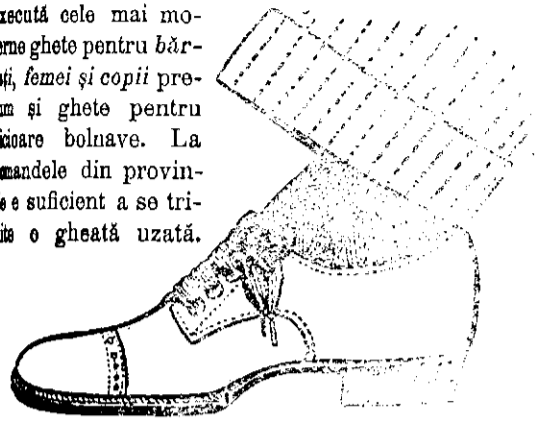
*) Dobânda 5%

Albert János

pantofar de primul rang

Oradea-mare-Magyvárad str. Nagy Sándor 1.

Execută cele mai moderne ghețe pentru bărbați, femei și copii precum și ghețe pentru picioare bolnave. La comanda din provincie e suficient a se trimite o gheață uzată.

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN

ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARCHITECT
ARAD, Str. Deák-Ferencz 20.

Cu onoare încunoștiințez pe on. public, că în **bransa arhitectonică** execut tot felul de întreprinderi, transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc cu prețuri cât se poate de moderate. Comande primesc atât în loc, cât și în provincie. Rugând sprijinul on. public român semnez

Cu stimă
Teodor Cioban.

Institut de asigurare ardelean

„TRANSYLVANIA” SIBIU, str. Cisnădiei 5.
Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru **edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc.** pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantagii deosebite), pe **cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.**

Asigurări de accidente corporale,

contra **infrației (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.**

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apaducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la fina anului 1912.	K.	5,003.540.78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,834.801.12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910 (foc	„	119,830.992.—
(viață	„	11,020.266.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2,204.317.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

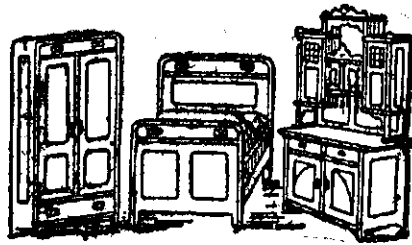
Mobile în toate stilurile * **moderne**
cea mai solidă executare

pe lângă garanță recomandă

EMIL PETRUȚIU

— fabrică de mobile —

— Telefon nr. 47 cu legătură în întreg comitatul. —

NAGY-SZEBEN
Salzgasse n-rul 37.

Expoziție de mobilă
zilnic deschisă, fără
silă de cumpă-
rare.

In atențiunea economilor!

SACI și ÎNVĂLITOARE
pentru mașini, de calitate
bună și cu prețuri ieftine

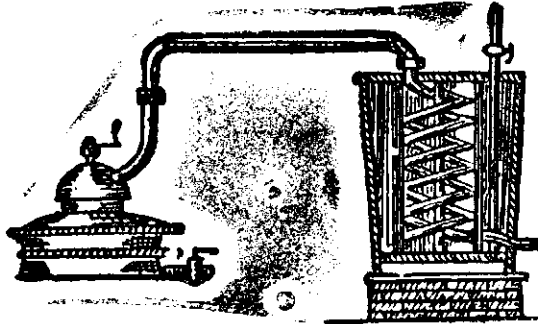
se pot procura dela firma

Braun Miksa

ARAD, piața Boros Béni nr. 2. Telefon nr. 594.

Mustre și prospecte se trimit franco.

CAZANE pentru ferberea rachiului

Aranjamente
pentru fabrici de
SPIRIT.

MAȘINI pentru stre-
curatul vinului și pen-
tru opărire vaselor.

Prețuri moderate!
Condiții favorabile
de plătire!

MAGYAR RÉZMŰÁRUHÁZ, RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Ujpest, Strada Gyár nr. 15.

Nouă mină de cărbuni pe linia ferată cenădană

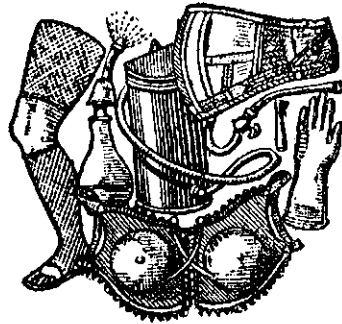
Atragem atențiunea on. proprietari de ma-
șini de împlătit asupra acestei noi mine
de cărbuni, de unde pot primi cărbuni
fără praf și curățiți. Totodată atragem a-
tențiunea și a acelor cari se ocupă cu

Încălzirea cazanelor ori cu arderea țiglelor

Cu proiecte de spese și orice explicații
servește cu plăcere

Körösvölgyi kereskedelmi és ipari szövetkezet, Honfő.

Corsete artistice
pentru corp și ortopedice

se execută cu specialitate și cu
științios după măsură la

Guidó Becsi

bandagist și ortopedist

Sibiu, str. Reisper nr. 7.

Totfelul de suspensorii cu prețurile cele mai
ieftine. — Serviciu prompt

Totfelul de reparări se execută prompt.

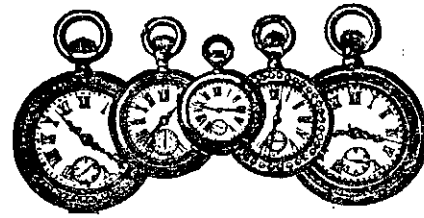
H. Miklós J.

ciasornicar,

Sibiu — Nagyszeben, Reisergasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de

CIASORNICE

de buzunar și de părete și
ciasornice deșteptătoare,
precum și articli optici.
Prăvălie de obiecte de
aur și argint siglafe
oficios.

Toate reparaturile se ex-
cută prompt și cu garanță.

Prețurile de reclam ale noiei prăvălii de lucruri de mână!

KELLNER ZOLTAN

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros), Strada Mercy (Casa Galgon).

1 perină brodată și montată dela — — — — — Cor. 5.—
1 fugar sau millieu brodat dela — — — — — ” 5.—
1 garnitură perdele brodate, 2 aripi, 1 draperie — — — — — ” 17.—
1 mănai brodat dela — — — — — ” 15.—
1 m. congrè brodat pentru dulap dela — — — — — ” 2.—
1 buc. muștră de congrè, fugar san millieu dela — — — — — ” 3.—
1 buc. perină-congrè, muștră dela — — — — — ” 3.—
1 păreche ghete de casă dela — — — — — ” 1.50
1 vestă p. bărbați, începută, dela — — — — — ” 6.—

MARE ASORTIMENT DE ACOPERITOARE DESEMNATE
SI ÎNCEPUTE PENTRU PIANE ȘI CIMBALE:

1 b. fugar-ajour sau millieu desemnat dela — — — — — Cor. 1.—
1 b. perină-artistică engleză desemnat dela — — — — — ” 2.40
1 garnit. acoperitoare de masă cu 6 servete cu tivit. ajour 6.—
1 b. fugar-Madeira sau Richelieu ori millieu dela — — — — — ” 2.—
Materil de congrè pentru perdele, dela — — — — — ” 1.20
Materil înguste pt. bucătărie, desemn, 1 m. — — — — — ” .16
Scutitoare de părete, desemn, dela — — — — — ” .60
Scutitoare de părete, brodate, dela — — — — — ” 1.20
Mat-înguste p. bucătărie, brodate, dela — — — — — ” .70

MUȘTERILOR MEI LE IMPRUMUT MODELE ÎN MOD GRATUIT.

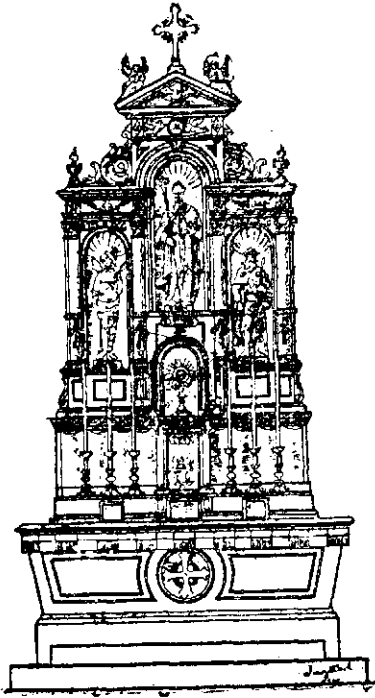
Mare magazin de vitraje, store, bonfem și aripi de perdele. — Asortiment bogat.

Hanel Róbert și Fiul

BUDAPESTA, VII, Ovoda utca nr. 40.

Atelier pentru aranjarea bisericilor.

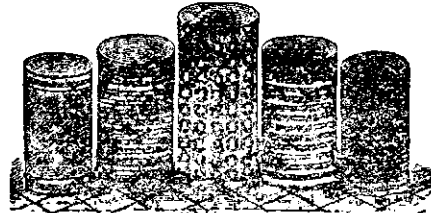
Execută: Iconostase, icoane sfinte, fântâni pentru botez. Serii de icoane, aranjamente în orice stil pentru biserici, sfeșnice, candelabre, etc. Dantele artistice lucrate cu mâna. — Prospecte, desemnuri la dorință se trimit gratis.

Fără nici un obligament de a cumpăra vă prezentăm cea mai bună mașină a secolului prezent, cel mai nou model de mașină de scris

S. SMITH PREMIER

cu scrisoare vizibilă, provăzută cu cordea dublă în două culori, rubricatoare, cu aparat Tabulatus, angajament complet de litere, provăzută cu aparat adunător.

Agentia principală pentru Ungaria-de-Sud:
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI SZÖNYEGHÁZ ÉS MODERN
IRODABERENDEZÉSI VÁLLALAT.

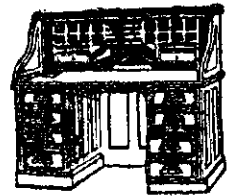
(Primul magazin de covoare și întreprindere de aranjament pentru birouri din Ungaria-sudică).

Maitinszki Pál és T-sa

Temesvár-Belváros str. Jenő-herceg nr. 8.

Se primește orice soi de mașini de scris spre reparare completă, spre ținere în bună rânduială și spre curățire în baza unui legământ anual. Lucrări de dactilografie, copieri cu ajutorul mașinei dactilografe se execută cu prețurile cele mai ieftine. — Hectografe și totfelul de rechizite dactilografe fabricații americane-engleze, cu prețurile cele mai convenabile.

În despărțământul de covoare se vând covoare veritabile de Persia, Smirna și totfelul de covoare cu prețuri foarte scăzute

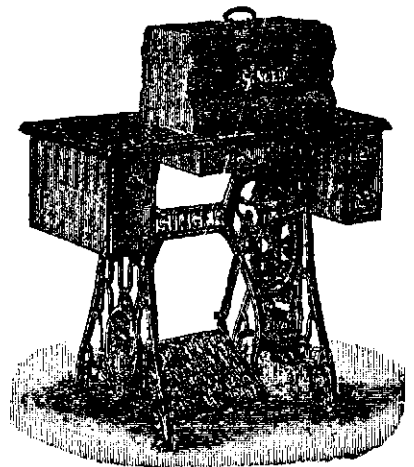
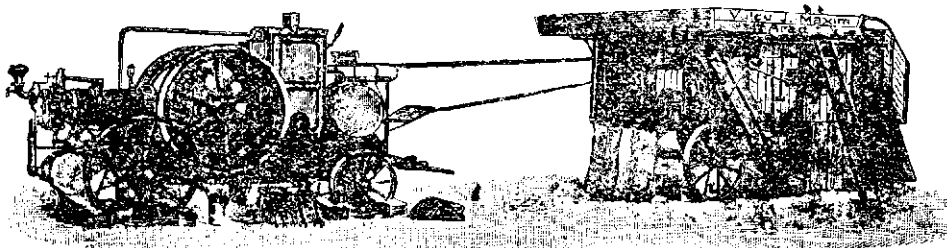
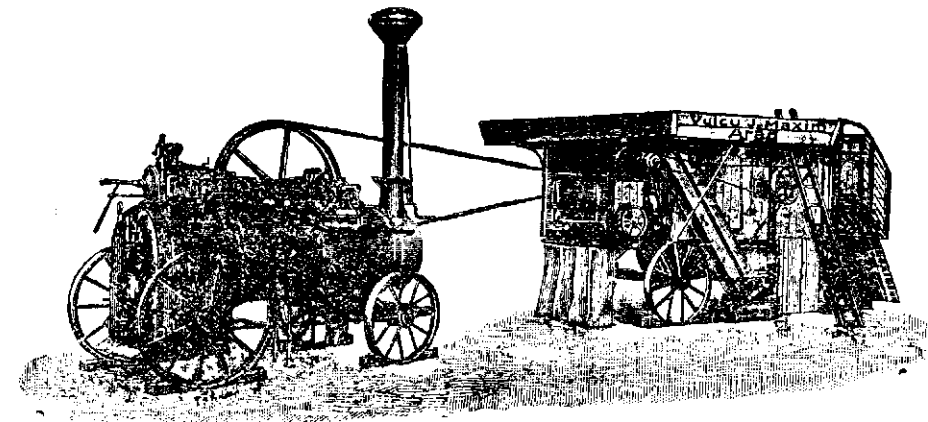

MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5-6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea Onor. public asupra marelui meu magazin de mașini și fabricate americane, ca cele mai bune și renumite mașini de săcerat și legat snopi Plano, fabricatul cel mai bun al lui Cormie din America, mașini de cosit nutreț și, Garnituri compl. de treerat cu aburi sau motor. Uleiuri de mașină și motoară, curele, unsoare de mașină, saci, ponieve, măji, și toate trebuincioasele mașinelor de treerat, precum și pluguri, grape americane, mașini de sămănat și tăiat nutreț și, alte requisite economice.

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Câțiva învățăcei din casă bună cu 2-3 clase gimnaziale angajez.

MICA PUBLICITATE

Se plătește de cuvânt 5 (cinci) fileri. Titluri sau cuvinte mai groase 6 fil.

Prăvălie bună

frumos mobilată, e în centrul românesc a Nădlacului (Nagylak) de preluat cu sau eventual și fără mărfuri. Informațiuni dă Toma Cizmașiu, Nagylak, ori proprietarul Mihai Șerban, Halle Saale, Germania, Wilhelmstrasse 16.

Caut de soție

o fată orfană, cu zestre de câteva sute de coroane (spre depunerea unei liferării sigure). Este de lipsă să știe perfect limba germană. Adresa la administr. ziarului sub „Străin de jumătate”.

La institutul

„VIRGIL POPESCU” din București strada Armenească 1 sunt libere mai multe posturi de pedagogi și repetitori, pentru cari se primesc tineri muncitori, cari urmează cursurile la vreuna din facultățile din București.

De închiriat

3 odăi cuină, odaie de scaldă și toate cele de lipsă în zidirea „Românului”.

Invățacel

află aplicare în legătoria de cărți: Iustin Ardelean. Arad str. Weitzer nr. 13.

Schwalb Adolf fia Vilmos

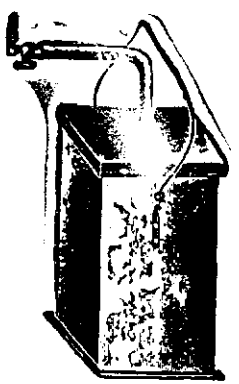
tinichigiu și mier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de litru din tinichea albă ori nickel, cane pentru olei, lack ori petrolu. facile, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

Polacsek Henrik,

strungar artistic

Budapesta VII., Nagymezőutca 31.

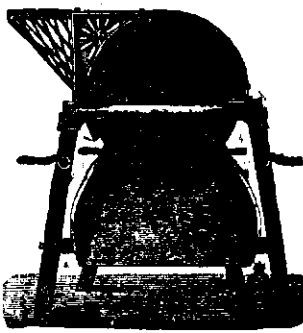
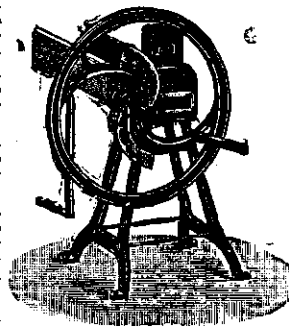
Recomandă fabricatele sale pregătite din lemn de prima calitate, ca bile pentru popiei Lignum-Sanctum, apoi articola pentru aranjamentul cafenolelor, precum: bile, dacuri pentru biliard, șahuri, domino, rapentru ziare, în prețuri foarte moderate. Totodată iau în întreprindere totfelul de reparații în bransa mea, în preț mic. Comandele din provincii se execută prompt și solid.

Hegyi János,

măestru lăcătuș de lucruri pentru zidiri și de artă. Atelier de mașini și depozit de mașini agricole. (Casa proprie) Aiud—Nagyenyed, Strada Tövisi-ut.

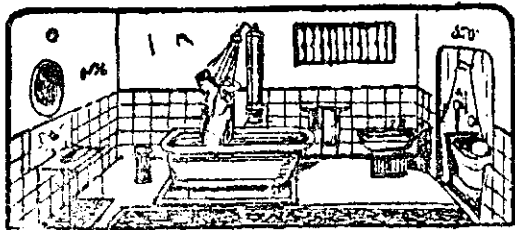
Primește ori-ce lucrare de lăcătușerie artistică și pentru zidiri, precum și lucrarea și repararea be mașini agricole și industriale. La acele mașini cari nu se pot executa în atelierul meu, am luat reprezentanța și depozitul, mai multor fabrici, despre a căror fabricații m'am convins în decursul anilor, că sunt neexcepționabile. Rog să se adreseze în ori-ce afacere referitoare la bransa aceasta, — la mine, servind ori și cui cu lămuriri. Țin în depozit și mașini de cusut, cele mai bune fabricații, precum și campene, cântare, decimale. — Prețuri ieftine. — Catalog gratuit. Se dau cu garanție și condițiuni de plătire și în rate.

EDUARD LEXEN,

tinichigiu și anteprișă de instalațiuni
Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Găbel Nr. 2.
Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele. Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

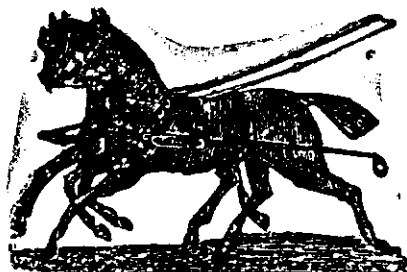
Lampe de carbid de totfelul de la 3 coroane în sus. — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Atelier de curelărie, selărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinoară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben, Heltauerg. Str. Ciszădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroșat, caiarit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzoși). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strins lipite pe picior. — Reparațiile se execută prompt. Mare depozit de hamuri pentru cai dela săturile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (toluși) de cai și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

Prețuri solide și ieftine!

Frații Klubitschko

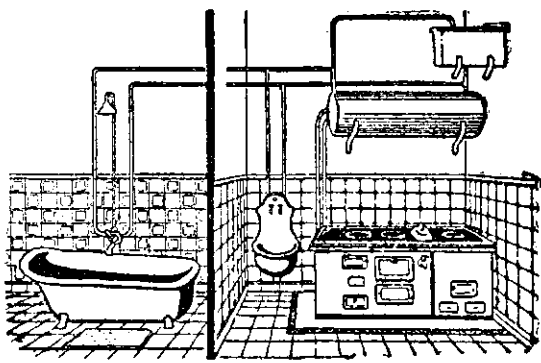
atelier pentru instalațiuni electrice și de altă putere, apaducte, vane de scaldat, colorifer și canalizare. — Atelier de mașini, lucrări de aramă și lăcătușerie în SIBIU, Elisabetgasse Nr. 50

Rugăm on. public pentru încredințarea ori-cărei lucrări de bransă. Totodată ne luăm voia ai atrage atențiunea asupra

clouzetuli rezistent la îngheț,

invenție proprie. Brevetată sub Nrul. 53932.

Are calitățile: 1. Se poate monta în orice loc, fiind eschisă posibilitatea de

a îngheța apa. 2. Prin spălarea repede folosește apă puțină. 3. În urma construcției simple, funcționează sigur și îndelungat. Este îndeosebi de recomandat la casele vechi, deoarece introducerea se face cu mică cheltuială. — Este deci interesul proprietarilor de case ca să caute a-și aproviziona casa cu astfel de clozet.

Instalateurilor și negustorilor dau rabat.

Ne luăm voia mai departe de a recomanda în atenția onoratului public:

vase de aramă, căldări de aramă și picioare pentru căldări de tinichea.

Executare solidă la ori-ce lucrare!